

Vabariigi Valitsuse 29. juuni 2006. a määruse nr 152 „Ida-Viru maakonna kaitsealuste parkide piirid” muutmise eelnõu

SELETUSKIRI

1. Sissejuhatus

Looduskaitseseaduse § 10 lõike 1 alusel on Vabariigi Valitsusel õigus võtta ala kaitse alla, kehtestada ala kaitsekord ning vajaduse korral kaitsekorda muuta. Eelnõukohase määrusega muudetakse Ida-Viru maakonna kaitsealuste parkide nimekirja. Määrusega kinnitatakse Jõhvi pargi ja allee välispiir.

Jõhvi linna park ja allee paikneb Ida-Viru maakonnas Jõhvi vallas Jõhvi linnas ja Kohtla-Järve linnas Ahtme linnaosas.

Vabariigi Valitsuse 29. juuni 2006. a määruse nr 152 „Ida-Viru maakonna kaitsealuste parkide piirid” muutmine toimub kooskõlas looduskaitseseaduse § 13 lõikega 1 ning Jõhvi pargi ja allee välispiiri kinnitamine on vajalik, kuna tegemist on uuendamata piiridega pargiga ning Jõhvi linna pargi ja allee piirid on vaja ajakohastada.

Jõhvi linna pargi ja allee puhul ei ole tegemist Natura 200 võrgustikku kuuluva alaga.

Vabariigi Valitsuse määruse muutmise määruse eelnõu on koostanud Keskkonnaameti looduskaitse planeerimise osakonna spetsialist Anna Krete Kangur (tel 5307 0362, e-post anna.kangur@keskkonnaamet.ee), eelnõuga kavandatud piiride muutmise otstarbekust on kontrollinud Keskkonnaameti looduskaitse planeerimise osakonna juhtivspetsialist Riina Kotter (tel 503 7128, e-post riina.kotter@keskkonnaamet.ee). Eelnõu õigusekspertiisi on teinud Keskkonnaameti õigusosakonna jurist Jekaterina Masalska (tel 5198 7564, e-post jekaterina.masalska@keskkonnaamet.ee). Kliimaministeeriumi kontaktisik eelnõu ministeeriumitevahelisel kooskõlastamisel ja kinnitamisel on Marika Erikson (tel 626 2880, e-post marika.erikson@envir.ee), keeleliselt on toimetanud Siiri Soidro (tel 640 9305, e-post siiri.soidro@tlu.ee).

2. Eelnõu sisu, muudatuste põhjendused

2.1. Pargi piiride muutmine

Vabariigi Valitsuse 29. juuni 2006. a määruse nr 52 „Ida-Viru maakonna kaitsealuste parkide piirid” § 1 täiendatakse punktiga 16 „Jõhvi linna park ja allee”. Määruse lisas esitatakse ajakohastatud piiridega Jõhvi linna pargi ja allee kaart.

Jõhvi linna pargi ja allee (EELIS-e kood KLO1200574) piirid on EELIS-esse kantud 2007. aastal. Määruses käsitletava kaitsealuse pargi ja allee kogupindala on 29,5 ha, sealhulgas eramaid 0,1 ha (0,3%), riigimaid 0,9 ha (3,1%), munitsipaalmaad 28,5 ha (96,6%). Pargi ja allee praegu kehtiv pindala on 40,9 ha. Kaitsealuse pargi pindala väheneb 11,4 ha, sealhulgas eramaid 4,4 ha. Kaitstava ala piiritlemise aluseks on võetud kunagise Jõhvi mõisapargi ja allee ala ning kaitsealasse hõlmati kogu puudega kaetud haljasala, järgides looduses tuvastatavaid ja selgesti

eristatavaid lineaarseid maastikuobjekte: pargi lõuna-kagupiiriks on Jõhvi kraav, põhja-kirde-idiapiiriks Pargi tänav ja muus osas kõlvikute või hoonestuse piirid. Praegu jääb pargi koosseisu ka tehnogeenseid alasid (Jõhvi kontserdimaja, osa Pargi keskusest, parklad, linnatänavad jm), mille kaitse all hoidmine ei ole põhjendatud.

Määrusega korrigeeritakse pargi välispiire, võttes arvesse säilinud pargiarhitektuuri elemente ja põlispuid ning looduslikke tingimusi selliselt, et kogu ajalooliselt kujunenud planeering ja väärtuslik puistu jääks kaitstavasse parki ning oleks tagatud kõige esinduslikumate ja kõrgeima loodusväärtusega ajalooliste parkide terviklikkuse säilimine ja nende arendamine.

Jõhvi pargi koosseisu jäetakse munitsipaalomandisse või riigiomandisse kuuluvad maaüksused Pargi tn 36/Jõhvi linnapark (tunnus 25301:008:0123), Puru tee 3b (25101:001:0169), Pargi tn 40b (25301:008:0118), Pargi tn 40r (25301:008:0119) ja Pargi tn 48 (25301:008:0093). Pargi tänava ääres asuvatest eraomandis olevatest maaüksustest Pargi tn 46 (25301:008:0082) jäetakse endiselt kaitse alla 615 m² suurune pargipoolne põlispuudega ala, mis eristub ülejäänud maaüksusest puistu kõrgema vanuse poolest ja on seetõttu suure looduskaitseliku väärtusega ning moodustab ühtlasi maastikulise terviku säilinud mõisapargi alaga.

Jõhvi pargi alleest jääb kahe lahustükina kaitse alla raudtee ja Pargi tänava vaheline u 190 m pikkune lõik ning Pargi tänavast kontserdimajani ulatuv u 140 m pikkune lõik.

Pargi piiridest jäetakse välja pargiga funktsionaalselt seostamata (uus)hoonestusalad või alad, mille esteetiline välimus, sh puistu koosseis ja ilme ei vasta pargi kriteeriumidele. Kaitse alt arvatakse välja Jõhvi kontserdimaja ja Pargi keskuse ning neid teenindavate parklate ala. Vastavalt ekspertiisile¹ ei lähtu pargi lääneosa ajaloolisest ruumiloogikast ning hõlmab kaitseväärtuseta alasid (hoone, parklad, tänavaosad jne). Samuti arvatakse kaitse alt välja kõik Pargi tänavaga piirnevad maaüksused, välja arvatud riigi omandis olev maaüksus Pargi tn 48 (25301:008:0093) ning munitsipaalomandis Pargi tn 36/Jõhvi linnapark (25301:008:0123). Ekspertiisi järgi on praegune Pargi tänavaga paralleelselt piirnev kinnistute riba välja kujunenud Jõhvi mõisasüdame ansambli ruumiloogikast tulenevalt, nagu Pargi tänav ja muud vahetult mõisasüdamega seotud teed ja rajad. Vaadeldav maa-ala on olnud vähemalt 19. sajandi esimesest poolest alates kasutuses majandusotstarbeliselt ja hoonestatud 20. sajandi alguses. Pärast hoonete hülgamist 1960-ndatel on hooned lagunenud või lammutatud (vundamendid on kohati olemas) ning sellele alale on tekkinud saare-vahtraenamusega puistu. Eelnevat arvestades võib öelda, et Pargi tänava äärne ala ei ole olnud ajalooliselt otseselt pargi osa. Isetekkelisel saare-vahtrapuistul, arvestades ka hariliku saare ohustatust saaresurmast ja saare vähist, looduskaitselist ja ajaloolist väärtust ei ole.

Eraomandis olevast maaüksusest Pargi tn 46 (25301:008:0082) jääb kaitse alla pargipoolne 10 m laiune ja 615 m² suurune osa, kus kasvavad looduskaitselikult väärtuslikud põlispuid. Ülejäänud osa nimetatud maaüksusest arvatakse kaitse alt välja.

Jõhvi pargi alleest arvatakse välja raudteest keskväljaku poole jääv osa, kus säilinud põlispuid moodustavad pigem puuderühma kui allee ning kunagisest alleest on järel vaid ostukeskuse ja jalakäijate promenaadi vaheline haljasriba. Samuti lõigatakse kaitsealast välja säilinud alleefragmente poolitav Pargi tänava sõidutee osa.

2.2. Kaitsekord

¹ Jõhvi, Pargi 52, 52a maastikuanalüüs. AB Artes Terrae OÜ. Tartu 2023.

Jõhvi linna pargi ja allee kaitsekord on määratud Vabariigi Valitsuse 3. märtsi 2006. a määrusega nr 64 „Kaitsealuste parkide, arboreetumite ja puistute kaitse-eeskiri”.

3. Menetluse kirjeldus

Eelnõukohase määruse menetlus viidi läbi kliimaministri 16. septembri 2024. a käskkirjaga nr 1-2/24/356 algatatud haldusmenetluses. Eelnõu oli avalikul väljapanekul 29.10.–17.11.2024. Vastav teade ilmus ajalehes Põhjarannik (31.10.2024), väljaandes Ametlikud Teadaanded (29.10.2024, nr 2377394) ja Keskkonnaameti veebilehel. Keskkonnaamet palus esitada määruse eelnõule parandusettepanekuid või vastuväiteid hiljemalt 17.11.2024. Kaitsealuse objekti Jõhvi linna pargi ja allee piiride muutmise avalik arutelu toimus MS Teamsi vahendusel 16. detsembril 2024, osalejaid ei olnud.

LKS § 9 kohase kaitse alt välja arvamise menetluse käigus saadeti kümnele kinnisasja omanikule nende rahvastikuregistris või äriregistris olevale e-aadressile avaliku väljapaneku kohta e-kirjaga teade, millele oli lisatud määruse eelnõu, seletuskiri ja kaart.

Määruse eelnõu, seletuskiri ja kaart saadeti e-kirjaga Jõhvi Vallavalitsusele, Riigimetsa Majandamise Keskusele ja MTÜ-le Eesti Metsa Abiks.

Määruse eelnõu kohta laekus avalikustamise perioodil üks ettepanek. Ettepanek tuli Pargi 44 kinnistu (25301:008:0072) omaniku poolt, kes soovis Jõhvi linna pargi ja allee piiridest välja arvata kogu Pargi 44 kinnistu. Keskkonnaamet on arvamisel, et Pargi tn 44 kinnistu kogu ulatuses kaitse alt välja arvamine ei mõjuta oluliselt pargi puistu säilimist. Varem pargi piiridesse arvutatud kinnistu osale jääb vaid 0,055 ha suurune puistu osa ehk üksikud puud, nii väike ala ei oma iseseisvalt olulist kaitseväärtust. Kinnistu tervikuna kaitse alt välja arvamine aitab selgemalt ning üheselt mõistetavalt määrata pargi piiri. Keskkonnaamet arvestas esitatud ettepanekuga.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Määrus ei ole seotud Euroopa Liidu (edaspidi EL) õigusega.

5. Määruse mõju ja rakendamiseks vajalikud kulutused

Määruse mõju on hea loodus- ja elukeskkonnale, aidates looduskeskkonna säilitamisega kaasa inimeste põhivajaduste ja elukvaliteedi tagamisele. Määrus aitab paremini tagada pargi terviklikkust ning selle kaudu pargimaastiku esteetika ja seal asuvate liikide kaitset. Kehtestatavad piirid arvestavad alade eesmärgiks olevate väärtuste kaitse vajadusi ja piiride rakendamine tagab nende väärtuste säilimise.

Pargi maa-ala on arvatud piiranguvööndiks, kus kehtib 50% maamaksusoodustus. Seega kaasneb eelnõu jõustumisega kohalikule omavalitsusele laekuvate maamaksutulude muudatus, sest määrusega täpsustatakse pargi piiranguvööndi ulatust ja seega ka maamaksusoodustusega maa pindala võrreldes seni kehtiva piiranguvööndiga. Maamaksuseaduse § 4 lõike 1 punkti 6 kohaselt ei maksta maamaksu vastava omavalitsusüksuse haldusalal asuvalt munitsipaalmaalt,

välja arvatud maamaksuseaduse §-s 10 ettenähtud juhul. Kuna pargi pindala muudatus on 11,4 ha, on ka piiride muutmisest tulenev maamaksu muudatus väike.

Kuivõrd park on juba kaitse all ja eelnõukohase määrusega täpsustatakse piire ning parkide pindala muutused ei ole suured, siis puudub määruse jõustumisel oluline mõju sotsiaalvaldkonnale, riiklikule julgeolekule, regionaalarengule ning riigiasutuste ja kohalike omavalitsuste korraldusele.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub kümnendal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

7. Vaidlustamine

Määruse üldkorraldusele ehk haldusakti tunnustele vastavat osa on võimalik vaidlustada, esitades halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras kaebuse halduskohtusse. Määruses on üldkorralduse regulatsioon suunatud asja (kinnistu) avalik-õigusliku seisundi muutmisele, hõlmates eelkõige asja kasutamist ja käsutamist reguleerivaid sätteid. Üldkorralduse tunnustele vastavad määruses need sätted, millest tulenevad kinnisasja omanikule või valdajale õigused ja kohustused, mis on konkreetse kinnisasjaga tihedalt seotud ning puudutavad kinnisasja kasutamist või käsutamist. Halduskohtumenetluse seadustiku § 46 lõike 1 kohaselt võib tühistamiskaebuse esitada 30 päeva jooksul kaebajale haldusakti teatavaks tegemisest arvates ja sama paragrahvi lõike 5 kohaselt kaebuse haldusakti õigusvastasuse kindlakstegemiseks kolme aasta jooksul haldusakti andmisest arvates.

8. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu kooskõlastatakse teiste ministriumitega eelnõude infosüsteemi EIS kaudu.